

Súd: Okresný súd Piešťany
Spisová značka: 9P/71/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2514207886
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrea Hadnagyová
ECLI: ECLI:SK:OSPN:2014:2514207886.2

Uznesenie

Okresný súd Piešťany vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: V. R. Q., nar.: XX.XX.XXXX, a V. I. Q., nar. XX.XX.XXXX, maloleté deti v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, deti matky: R. Y., nar.: XX.XX.XXXX, t. č. Y. Č.. XXX, občianka Slovenskej republiky, a otca: I. J. Q., občan Poľskej republiky, t.č. Í.I. I., X Z. I., N., A. B. P. X V., o návrhu matky na zverenie mal. detí do jej osobnej starostlivosti, o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia takto

rozhodol:

Súd vyhlasuje, že n e m á právomoc konať o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia vo veci zverenia mal. V. R. a mal. V. I. do jej starostlivosti.

Konanie o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia zastavuje.

odôvodnenie:

Matka návrhom z 19.11.2014 navrhla, aby súd zveril jej mal. deti V. R. a V. I. do jej osobnej starostlivosti. Návrh odôvodnila tým, že odcestovala za prácou do Severného Írska, kde sa zoznámila s otcom mal. detí, z ktorého vzťahu sa narodila mal. V. a V. Otec detí pracoval sporadicky len za účelom priznania sociálnych dávok. Počas spolužitia dochádzalo zo strany otca k psychickému týraniu matky, neustále sa jej otec vyhrážal, že jej deti vezme a odvezie do Poľska. Matku zamýkával v dome a neraz aj fyzicky napadol. Počas pobytu v Írsku matka nemala možnosť naučiť sa reč, pretože bola izolovaná, nepracovala a stýkala sa len s otcom a jeho rodinou. Všetky doklady a potrebné povolenia vybavoval otec a nosil ich matke podpisovať bez toho, že by ju informoval, čo podpisuje. V tomto roku podal otec na matku v Severnom Írsku oznámenie z dôvodu, že ho matka údajne napadla. Potom sa jej vyhrážal, že jej deti zoberú a dajú ich jemu a jeho rodine. V októbri tohto roku prišla po matku aj deti stará matka, a keď videla, v akom je matka stave, navrhla jej, aby sa spolu s deťmi vrátila na Slovensko, kde majú zabezpečené ubytovanie, a kde sa po psychickej stránke matka zotavuje. Matka sa o deti riadne stará, majú zabezpečenú opateru, stravu, ubytovanie, sú na matku citovo naviazané a teraz žijú v pokojnom prostredí bez hádok a stresov. Otec s tým súhlasil, ale teraz matke neustále telefonuje, že príde na Slovensko a odvedie deti do Poľska. Matka sa však domnieva, že otec má o deti starosť len z dôvodu poberania sociálnych dávok, nakoľko v práci bol len na tú dobu, ktorá bola potrebná pre priznanie dávok. Pred odchodom matky sa otec z miesta, kde boli v podnájme, odsťahoval na jej neznámu adresu. V súčasnosti sa matka snaží deťom vybaviť slovenské rodné listy, nakoľko ich deti nemajú, sú len zapísané v matričnom úrade na základe hlásenia o narodení. S deťmi chce matka zostať na Slovensku, pretože tu má vhodnejšie podmienky pre výchovu detí, nikto ju a ani deti netýra. Deti sa cítia ako doma, s prostredím sa zžili a so starostlivosťou jej pomáha stará matka. Matka sa chce zamestnať a vychovávať deti bez akýchkoľvek negatívnych vplyvov zo strany otca a okolia.

Matka návrhom na nariadenie predbežného opatrenia doručenom súdu 19.11.2014 navrhla, aby súd zveril mal. deti V. a V. do jej osobnej starostlivosti. Matka v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia odôvodnila rovnakými skutočnosťami ako návrh na začatie konania, pričom doplnila, že má obavu, že otec príde na Slovensko a bude sa snažiť deti odvieť.

Zo Správy z prešetrených pomerov zo 04.12.2014 súd zistil, že počas sociálneho šetrenia na adrese Y. Č.. XXX dňa 03.12.2014 bolo zistené, že ide o 2-izbový byt vo vlastníctve rodičov matky, v ktorom má matka k dispozícii s mal. deťmi 1 izbu, kde sa nachádzajú 2 spojené lôžka, jedno samostatné lôžko a skrine. V byte sa tiež nachádza kuchyňa, kúpeľňa s vaňou a WC, a ešte jedna izba, kde je rozťahovacia sedacia súprava, nábytok, TV a detská postieľka. V celej domácnosti bol poriadok a čistota. Počas šetrenia matka uviedla, že 30.10.2014 prišla na Slovensko na návštevu ku svojim rodičom a už sa nechce vrátiť do zahraničia. Deťom začala vybavovať slovenské rodné listy. Na Slovensku zatiaľ nepoberá žiadne sociálne dávky a ani prídavky na deti. Finančne jej pomáhajú jej rodičia. Matka uviedla, že otec jej asi 2-3krát do týždňa telefonuje a pýta sa jej, kedy sa už aj s mal. deťmi vráti do Írska za ním. Matka mu tvrdí, že deťom vybavuje pasy, pričom kolíznou opatrovníčku informovala o tom, že sa do Írska už vrátiť nechce, nechce žiť s otcom mal. detí, pretože tam nemá žiadnu rodinu ani zázemie. Otec sa údajne matke vyhrážal v telefonickom kontakte tým, že ak deťom nevybaví pasy, príde si pre ne a vezme ich do Poľska, kde im on sám vybaví pasy a vezme deti potom späť do Írska. Od času, ako matka s mal. deťmi odišla z Írska, je otec s matkou aj s mal. deťmi iba v telefonickom kontakte. Z rodiny otca zatiaľ mal. deti na Slovensku zatiaľ nikto nenavštívil.

Z Úradného záznamu z 19.12.2014 súd zistil, že matka nevie, aké majú mal. deti V. R. a V. I. štátne občianstvo, uviedla, že asi poľské; zatiaľ nemajú slovenské pasy, avšak matka podala žiadosť na ich vydanie, ako aj o štátne občianstvo. Mal. deti majú poľské pasy, pričom mal. V. platnosť pasu skončila 07.11.2014. Otcovi matka pri odchode z Írska uviedla, že s deťmi ide pozrieť babku na pár mesiacov, pretože ešte mal. deti nevidela. Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí kontaktovala teta matky za účelom zistenia ďalšieho postupu.

V súlade s čl. 7 Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Podľa odseku 12 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27.11.2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti. To znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.

Podľa odseku 16 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27.11.2003 toto nariadenie nemá brániť súdom členského štátu, aby v naliehavých prípadoch prijímali predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, ktoré sa týkajú osôb alebo majetku nachádzajúcich sa v danom štáte.

Podľa odseku 17 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27.11.2003 v prípadoch neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa sa má bez odkladu dosiahnuť návrat dieťaťa, a na tento účel by sa mal naďalej uplatňovať Haagsky dohovor z 25. októbra 1980, doplnený ustanoveniami tohto nariadenia, najmä jeho článkom 11. Súdy členského štátu, do ktorého bolo dieťa neoprávnené premiestnené alebo v ktorom je zadržované, majú mať možnosť zabrániť jeho návratu v osobitných a náležite odôvodnených prípadoch. Takéto rozhodnutie by sa však mohlo nahradiť následným rozhodnutím súdu členského štátu, v ktorom malo dieťa svoje obvyklý pobyt predtým, než došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu. Ak by takýto rozsudok ukladal návrat dieťaťa, návrat by sa mal uskutočniť bez potreby osobitného konania o uznaní a výkone takéhoto rozsudku v členskom štáte, do ktorého bolo dieťa premiestnené alebo v ktorom je zadržované.

Podľa odseku 30 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27.11.2003 Veľká Británia a Írsko, v súlade s článkom 3 Protokolu o postavení Veľkej Británie a Írska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, oznámili svoje želanie podieľať sa na prijatí a uplatňovaní tohto nariadenia.

Podľa čl. 1 ods. 1 pís. b/, čl. 2 pís. a/ - c/ Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27.11.2003 toto nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na b) nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností. 2. Záležitosti uvedené v odseku 1 písm. b) sa môžu týkať najmä a) opatrovníckeho práva a práva styku s dieťaťom; b)

opatrovnictva, poručníctva alebo podobných inštitútov; c) určenia a úloh osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za osobu dieťaťa alebo jeho majetok, ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú.

Podľa čl. 2 ods. 11 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27.11.2003 11. pojem "neoprávnené premiestnenie alebo zadržiavanie" znamená premiestnenie alebo zadržiavanie dieťaťa, ak a) je porušením opatrovníckeho práva nadobudnutého rozsudkom, zo zákona alebo dohodou, ktorá má právne účinky, podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním a b) za predpokladu, že v čase premiestnenia alebo zadržania sa toto opatrovnícke právo aj skutočne vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa bolo takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností.

Podľa čl. 8 odsek 1 a 2 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27.11.2003 súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania. Odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.

Právomoc vo veciach starostlivosti o maloleté dieťa patrí súdom toho členského štátu, v ktorom má dieťa v čase začatia konania obvyklý pobyt. Obvyklý pobyt sa určuje podľa kritérií trvania, pravidelnosti, podmienok a dôvodu fyzickej prítomnosti dieťaťa v danom štáte, pričom sa berú do úvahy miesto a podmienky školskej dochádzky dieťaťa, ako aj rodinné a sociálne väzby v danom štáte. Pojem začatie konania sa posudzuje podľa práva štátu, na ktorého súd návrh napadol. Právomoc existujúca v čase začatia konania trvá v celom jeho priebehu bez ohľadu na prípadnú zmenu skutkových okolností, pričom súd sa môže právomoci „vzdať“ za použitia čl. 15.

Ak súd nemá právomoc konať a rozhodnúť vo veci samej, v naliehavom prípade môže súd členského štátu, na ktorého území sa nachádzajú dotknuté osoby alebo veci prijať dočasné opatrenie, účinné dovtedy, než adekvátne opatrenia na ochranu rovnakého záujmu prijme súd iného členského štátu, ktorý koná vo veci samej.

Matka sa návrhom na nariadenie predbežného opatrenia domáhala zverenia mal. Nely R. a mal. V. I. do jej starostlivosti, pričom ich otec je poľský štátny občan a do 30.10.2014 rodičia spolu s deťmi žili v Írskej republike.

Návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia vzhľadom na vyššie uvedené treba v súlade so zisteným skutkovým stavom posudzovať podľa čl. 20 Nariadenia Brusel II bis. V tomto prípade môže členský štát prijať predbežné opatrenie, i keď by právomoc vo veci samej mal súd iného členského štátu. Vzhľadom na vyššie uvedené potom treba konštatovať, že aj inak „neprávomocný“ súd môže prijať predbežné opatrenie v záujme maloletého dieťaťa. Vo veci starostlivosti o mal. deti V. a V. doposiaľ nebol podaný návrh na súde v Írskej republike. V ďalšom sa preto súd zaoberal otázkou obvyklého pobytu mal. detí za účelom zistenia, či Okresný súd Piešťany má právomoc vo veci konať.

Z návrhu matky na začatie konania, ako aj z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyplynulo, že 30.10.2014 pricestovala s mal. deťmi na Slovensko. Otec súhlasil, aby matka vycestovala s deťmi na Slovensko za účelom vybavenia pasov a návštevy starej matky na pár mesiacov. Dňa 19.11.2014 matka však podala na súde návrh na nariadenie predbežného opatrenia z dôvodu, že sa do Írska už nechce vrátiť, pretože tam nemá rodinu, zázemie. Zo správy z prešetrovaných pomerov z 04.12.2014 a úradného záznamu z 19.12.2014 mal súd za osvedčené, že matka sa s otcom dohodla na vycestovaní mal. detí za účelom vybavenia pasov a návštevy starej matky, avšak nie za účelom trvalého vycestovania do Slovenskej republiky. Na základe uvedených skutočností v súlade s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami dospel k záveru, že v danej veci nemá právomoc vo veci konať, nakoľko obvyklým pobytom je od narodenia mal. detí (V., nar. XX.XX.XXXX, a V., nar. XX.XX.XXXX) Írska republika, kde do 30.10.2014 spolu s rodičmi bývali. Nedošlo pritom k zmene obvyklého pobytu na základe dohody rodičov, keďže otec súhlasil s vycestovaním mal. detí iba za účelom vybavenia pasov a návštevy starej matky, nie s ich trvalým vycestovaním, a teda zmenou obvyklého pobytu, čo potvrdzuje aj vyjadrenie matky, že otec sa domáha návratu mal. detí späť do Írskej republiky, keď s matkou telefonuje 2 - 3 x týždenne a pýta sa jej, kedy sa s deťmi vráti do Írska.

Podľa čl. 20 odsek 1 a 2 Nariadenia Brusel II bis, v nalievavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupné podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu. Platnosť opatrení uvedených v odseku 1 zanikne, len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané.

Následne súd skúmal, či v danom prípade, napriek nedostatku právomoci, môže nariadiť predbežné opatrenie, ktoré by ako neprávomocný súd prijať mohol v prípade nalievavosti situácie.

Pojem nalievavosti Súdny dvor Európskej únie objasnil výkladom únievého práva, ktorý výklad bol podaný v rámci konania o prejudiciálnej otázke. Tento pojem v Rozsudku zo dňa 23. decembra 2009 vo veci C-403/09 Jasna Detiček definoval Súdny dvor v bode 41 a nasl. tak, že nakoľko článok 20 ods. 1 Nariadenia Brusel II bis oprávňuje súd, ktorý nemá právomoc rozhodnúť vo veci samej, prijať výnimočne predbežné opatrenie týkajúce sa rodičovských práv a povinností, je potrebné vychádzať z toho, že pojem nalievavosti obsiahnutý v uvedenom ustanovení sa týka tak situácie, v ktorej sa nachádza dieťa, ako aj praktickej nemožnosti podať návrh týkajúci sa rodičovských práv a povinností na súd príslušný na rozhodnutie vo veci samej. Uznanie nalievavosti nesmie byť v rozpore so zásadou vzájomného uznávania rozhodnutí vydaných v členských štátoch zavedenou Nariadením Brusel II bis, pričom táto zásada vychádza zo vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi. Predbežné opatrenie v oblasti rodičovských práv a povinností, ktorého predmetom je zverenie dieťaťa do starostlivosti, sa však prijíma nielen vo vzťahu k samotnému dieťaťu, ale takisto vo vzťahu k rodičovi, ktorému je dieťa po novom zverené do starostlivosti, ako aj vo vzťahu k druhému rodičovi, ktorý v dôsledku prijatia takéhoto opatrenia bude zbavený tohto zverenia do starostlivosti (obdobne Krajský súd v Trnave vo veci sp.zn.: 11CoP 89/2013).

Podľa tvrdení matky otec sa jej vyhráždal v telefonickom kontakte tým, že ak deťom nevybaví pasy, príde si pre ne a vezme ich do Poľska, kde im sám vybaví pasy a vezme ich späť do Írska, pričom doposiaľ otec mal. deti na Slovensku nenavštívil, ani nikto z jeho rodiny. Súd s poukazom na vyššie citované ustanovenia a vzhľadom na vyššie uvedené, ako aj výsledky doposiaľ zistených šetrení však dospel k záveru, že podmienka nalievavosti v danej veci naplnená nie je.

Zo správy z prešetrených pomerov z 04.12.2014 a úradného záznamu z 19.12.2014 mal súd za osvedčené, že mal. deti od narodenia žili na území Írskej republiky, od 30.10.2014 sa nachádzajú na území Slovenskej republiky v starostlivosti matky, bývajú spolu v dome starých rodičov, matka zatiaľ nepoberá žiadne sociálne dávky, ani prídavky na deti. Otec žije na území Írskej republiky. Matka sa rozhodla územie Írskej republiky opustiť aj s mal. deťmi, ktoré rozhodnutie odôvodnila tým, že tam nemá žiadnu rodinu, zázemie, ako aj násilím zo strany otca voči matke, ktorý ju mal zamknúť v dome a fyzicky ju napadnúť. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, pre naplnenie podmienky nalievavosti sa vyžaduje, aby išlo o nalievavú situáciu, v ktorej sa nachádzajú obe mal. deti za súčasnej praktickej nemožnosti podať návrh týkajúci sa rodičovských práv a povinností na súd príslušný na rozhodnutie vo veci samej. Ani jednu podmienku však matka neosvedčila, keďže z vyššie uvedených tvrdení matky nevyplýva, že mal. deti sú vážne ohrozené na svojom zdravom vývine alebo živote. Matka zároveň tiež neosvedčila, že je tu taká okolnosť, ktorá jej prakticky (skutočne) znemožnila podať návrh na súde príslušnom na konanie vo veci samej. To znamená, že neosvedčila takú okolnosť, ktorá jej skutočne zabránila podať návrh vo veci zverenia maloletých detí do jej osobnej starostlivosti na súde členského štátu, t.j. v Írskej republike. Súd v závere dopĺňa, že matke nič nebráni domáhať sa na súde členského štátu v Írskej republike totožných nárokov, akých sa domáha pred tunajším súdom.

Podľa § 103 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“), kedykoľvek za konania prihlíada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 O.s.p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu; právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti preto súd v súlade s vyššie citovaným zákonným ustanovením vyhlásil, že nemá právomoc konať vo veci nariadenia predbežného opatrenia a následne konanie o nariadenie predbežného opatrenia zastavil.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia na Krajský súd v Trnave prostredníctvom Okresného súdu Piešťany v písomnom vyhotovení 2x.

Z písomne podaného odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sa ním sleduje, musí byť podpísané a datované. V odvolaní sa má ďalej uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (ako má odvolací súd rozhodnúť).

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každý účastník dostal jeden rovnopis. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.